

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), ICAEW (İngiltere ve Galler Muhasebe Meslek Örgütü) ile birlikte “**Karaparanın aklanmasının önlenmesi**” konulu 6 parçadan oluşan bir eğitim serisi başlatmıştır. Üçüncü olarak **Örnek Olay 3: Şirket Kurma** konulu çalışmayı yayınlamıştır.

Bu seri 6 ay devam eden kısa bilgilendirici eğitim materyallerini içerecektir ve karaparanın aklanmasının önlenmesi sürecinin nasıl işlediği, yüzleştikleri risklerin neler olduğu ve bu riskleri azaltmak ve kamu yararına olumlu bir katkı sunabilmek için neler yapabilecekleri konusunda muhasebe meslek mensuplarının bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

KARAPARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİ

Örnek
Olay

3

Şirket Kurma

Şirket kurma, muhasebe meslek mensupları tarafından gerçekleştirilen ve karapara aklama riskine en açık olan hizmetlerden biridir. Bu örnek, şirket kurma sürecinde, muhasebe meslek mensuplarının risk temelli yaklaşımı nasıl uygulayabileceklerini, karapara aklama işaretlerini nasıl tanımlayabileceklerini ve ne zaman geri çekilmeleri ve/veya ne zaman şüpheli işlem bildirim raporu sunmaları gerektiğini incelemektedir.

Suçlular şirket kurma hizmetlerini nasıl kullanır?

Şirket kurma hizmetleri aşağıdakileri içerebilir:

- Şirket veya diğer tüzel kişilikleri birleştirmek;
- Bir kişinin şirket yöneticisi, ortağı veya hissedar adayı olarak rol alması veya düzenlenmesi; ya da
- Kayıtlı bir ofis veya iş adresinin sunulması

Suçlular bilgi gizliliği ve geçicilikten yanadır ve yasadışı fonları taşımak ve gizlemek için kurumsal araçlar kullanırlar.

Özellikle deniz aşırı ülkelerde şirket yöneticiliği görevini üstleneceği bir şirketin kurulması, suçluyu kurumsal yapıdan uzaklaştırabilir ve kolluk kuvvetlerinin fon kaynaklarını belirlemesini zorlaştırabilir.

Suçlular, farklı adreslerde kayıtlı birden fazla şirket kurmak için şirket kurma konusunda profesyonel bir kişi ile çalışarak kurumsal yapılar arasındaki ilişkiyi gizleyebilir.

Sahte ama saygın bir görünüm arayan suçlular, yerleşik bir geçmişe sahip raf şirketlerini (tescili yapılmış ama ticari faaliyeti başlamamış alınmaya hazır şirketler) satın alabilirler.

Şirket kurmada “risk temelli yaklaşım” nedir?

Müşteri Durum Tespiti

Oluşturulmakta olan şirketin sahibi olacak, onu kontrol edecek veya ondan fayda sağlayacak kişiler üzerinde Müşteri Durum Tespiti gerçekleştirmek çok önemlidir. Bu tespitler, müşterinizin yasa dışı faaliyet riskini veya bu tür eylemlerini kolaylaştırmaya yardımcı olmanız, riskini değerlendirmenizi sağlayacaktır. Bu kişilerin kimlikleriyle ilgili endişeleriniz varsa, daha fazla kanıt toplayarak kişilerin kimliklerini daha fazla soruşturmalısınız.

Ticari Mantığı Anlayın

Bir müşterinin, sizden bir şirket kurmanızı istemesinin veya yönetimine yardım etmenizi istemesinin altındaki ticari nedenleri her zaman anlamaya çalışmalısınız. Mesleki şüpheciliği kullanma, yasadışı faaliyetleri sehven kolaylaştırmanızı önleyecek oldukça önemli bir adımdır.

Fon Kaynağı / Varlık Kontrolleri

Bir müşteri sizden bir şirket kurmanızı istediğinde, kurulacak şirket fonlarının nereden geldiğini iyi bildiğinizden emin olmalısınız. Örneğin;

- Fonun aile varlığı veya miras olması
- Varlık(lar)ın satışı
- Uzun vadeli yatırımlar
- İşletme sahipliği

Siyasi Nüfuz Sahibi Kişi Kontrolü

Bir müşteri için şirket kurma risklerini değerlendirmenin bir parçası olarak, onun veya bir aile üyesinin Siyasi Nüfuz Sahibi kişi olup olmadığını tespit etmelisiniz. Eğer öyle biri varsa, şirketten geçen rüşvet veya yolsuzluk geliri riski dikkate alınmalıdır. Müşterinizin veya iş yaptığı kişilerin politik olarak bilinen bir kişi olduğunu tespit ederseniz, daha gelişmiş bir Müşteri Durum Tespiti gerekebilir.

ÖRNEK OLAY - ŞİRKET KURMA

Othello & Co Firması ile bir kişi Birleşik Krallık'ta şirket kurması için iletişime geçti. Othello ile temasa geçen kişi, olası hissedarların aileyi temsil ettiğini söyledi. Bu hissedarların Latin Amerika'da ikamet eden oldukça yüksek gelire sahip kişiler olduğunu belirtti. Kurulacak bu şirketin, Birleşik Krallık'ta bozulabilir yiyeceklerin dağıtımını konusunda faaliyette bulunacağı belirtildi.

Şirketteki hisseler bir tröst (tekelciliğin gelişmiş bir biçimi) tarafından tutulacaktı. Bu tröst Yeni Zelanda yasalarına göre oluşmuş gibi görünüyordu, ancak mütevelliler Bermuda merkezli bir Tröst şirketi idi. Othello & Co, bu Tröst şirketi hakkında çok az bilgi bulabildi. Şirket sermayesi, ödemeler ve harcamalar için gereken fonlar Miami'de bulunan yasal bir firma tarafından ödenecekti. Oldukça yüksek gelire sahip olarak görünen kişilerden oluşan bu ortaklığın lehtarları ve vasilerinden kimlik belgeleri istendi. Diğer taraftan, bahse konu kişilerin herhangi bir yerde kayıtlı ticari veya sosyal faaliyetleriyle ilgili kamuya açık hiçbir bilginin bulunmadığı ve son derece düşük bir profile sahip oldukları görüldü. Othello, servetlerinin kaynağına dair de hiçbir kanıt bulamadı. Söz konusu işletmeyi (Birleşik Krallık'ta gıda tedariki yapan) Latin Amerika'da soruşturdu, ancak şirketin bir web sitesi olmasına rağmen, malların nasıl satın alınacağına dair herhangi bir ayrıntı verilmemiş veya en azından bir satış temsilcisinin iletişim bilgileri web sitesinde paylaşılmamıştı.

Not: Gizliliği korumak için şirket ismi değiştirilmiştir.

Bilinmesi Gereken Karapara Aklama İşaretleri

Muhasebe Meslek Mensupları, şirket kurma sürecinde karapara aklama riskine ilişkin işaretlerin farkında olmalıdır. Olumsuz olmamakla birlikte, muhasebe meslek mensupları, kendi mesleki yargılarına güvenmeli ve gerektiğinde geri çekilmeli, hatta şüpheli işlem bildirim raporu sunmalıdır. Karapara aklama işaretleri aşağıdakileri içerebilir:

- Açık bir ticari amacı olmayan şirket kurulmasının istenmesi.
- Ticari bir gerekçe olmaksızın, birden çok alanda karmaşık mülkiyet yapılarına sahip şirketler kurulmasının istenmesi.
- Müşteri kabul sürecinde, müşteri durum tespiti için ihtiyaç duyacağınız bilgileri sunma konusunda müşterinin isteksiz olması ve kaçamak yanıtlar vermesi
- Müşterinin varlık kaynakları konusunda daha açık bilgi sağlamaması
- Özellikle birden çok alanda, gereksiz bir şirket yapısı oluşturmak için müşterinin aceleci davranması
- Müşterinin bankacılık ve/veya kredi geçmişi olan raf şirket satın almak istemesi.

Ne Zaman Geri Çekilmelisiniz?

- Müşteri Durum Tespiti süreci sırasında sunulan belgelerin gerçekliğinden şüphe duyulması halinde.
- Müşteri, resmi kayıtlarda yöneticisinin bilgileri konusunda yanıltıcı davranıyorsa.

- Varlıkların kaynağına ilişkin araştırmalar, fonların suç kaynaklı olabileceğine dair şüpheler barındırıyorsa.
- Müşterinin özgeçmişine ilişkin detaylı bilgi edinmek için müşterinin faaliyet alanı veya büyüklüğü konusunda beklediğiniz önemli bilgileri alamıyorsanız (örnek olay incelemesine bakınız) ve bunun tatmin edici bir açıklaması yoksa.

Şüpheli İşlem Bildirim Raporu Hazırlama

Faaliyette bulunduğunuz yargı bölgesinin mevzuatına göre, müşterinizin veya müşteriniz olacak kişinin elde ettiği gelir konusunda suç işlediğinden şüphelenirseniz, bu şüphelerinizi yerel Mali İstihbarat Biriminize bildirme yükümlülüğünüz olabilir.

- Şüpheli İşlem Bildirim Raporu, suç gelirlerinin aklanması faaliyetini konusunda şüphelenizi kolluk kuvvetlerine bildirmenizi sağlar.
- Bazı ülkelerde, muhasebe meslek mensuplarının Şüpheli İşlem Bildirim Raporu hazırlamaları için yasal bir yükümlülük vardır.
- Şüpheli İşlem Bildirim Raporu, kolluk kuvvetlerinin istihbarat kayıtlarına katkıda bulunur ve suçların aydınlığa kavuşturulmasında önemli derecede katkı sağlar.
- Şüpheli İşlem Bildirim Raporları, bazı ülkelerde (Birleşik Krallık gibi), içinde insan kaçakçılığı gibi büyük suçların yer aldığı bazı durumlarda mağdur olan korunmaya ihtiyaç duyan insanlar konusunda yetkilileri alarma geçirebilir.